

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА СТАТИСТИКИ УКРАЇНИ

ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ СТАТИСТИКИ У ЧЕРНІВЕЦЬКІЙ ОБЛАСТІ

Сільське господарство Чернівецької області у 2017 році

Статистичний збірник

Чернівці
2018

**Державна служба статистики України
Головне управління статистики у Чернівецькій області
Управління обробки статистичних даних
Відділ обробки даних статистики сільського господарства та
навколишнього середовища**

За редакцією **Г.І.Петрової**
Відповідальна за випуск **М.В.Коропотницька**

У статистичному збірнику “Сільське господарство Чернівецької області у 2017 році” вміщено інформацію про соціально–економічний стан сільського господарства в Чернівецькій області та в розрізі районів за 2000–2017 роки.

**Головне управління статистики
у Чернівецькій області**

- адреса: 58018, м.Чернівці, вул. Головна, 249-А
- телефони: 55-09-42, 58-13-44, 58-18-99
- факс: 58-19-33, 58-19-00
- електронна пошта: gus@cv.ukrstat.gov.ua
- веб-сайт: www.cv.ukrstat.gov.ua

**Розповсюдження статистичних видань
Головного управління статистики
у Чернівецькій області**

- адреса: 58018, м.Чернівці, вул.Головна, 249-А, кімн. 305
- телефони: 58-17-76

ПЕРЕДМОВА

Статистичний збірник “Сільське господарство Чернівецької області у 2017 році” містить основні показники, що характеризують соціально-економічний стан сільського господарства в області та в розрізі районів за 2000–2017 роки.

У ньому наведено дані про місце сільського господарства у структурі видів економічної діяльності, чисельності працюючих, обсягів капітальних вкладень та іноземних інвестицій. У збірнику відображено показники, що характеризують ресурсні можливості сільського господарства, обсяги та ефективність виробництва, реалізації та споживання сільськогосподарської продукції та інше.

Окремим розділом виділені основні показники розвитку сільського господарства у порівнянні з іншими регіонами України. Збірник ілюстрований графіками та діаграмами.

Збірник підготовлений відділом обробки даних статистики сільського господарства та навколишнього середовища управління обробки статистичних даних за участю відділів аналізу даних економічної статистики і аналізу даних демографічної та соціальної статистики управління аналізу статистичних даних, відділу обробки даних демографічної статистики управління обробки статистичних даних.

Скорочення у збірнику

га – гектар
грн – гривня
дал – декалітр
дол.США – долар США
кг – кілограм
кВт – кіловат
крб. – карбованців
млн – мільйон
т – тонна
тис. – тисяча
ц – центнер
шт – штук

Умовні позначення у збірнику

Нуль (0; 0,0)	– явища відбулися, але у вимірах, менших за ті, що можуть бути виражені використаними у таблиці розрядами
Тире (–)	– явища не було
Три крапки (...)	– відомості відсутні
“з них”, “у тому числі”	– означає, що наведено не всі доданки загальної суми
Символ (*)	– дані не оприлюднюються з метою забезпечення виконання вимог Закону України “Про державну статистику” щодо конфіденційності статистичної інформації
Символ (×)	– заповнення рубрики за характером побудови таблиці не має сенсу

	Зміст	Стор.
Передмова		3
Скорочення у збірнику		4
Умовні позначення у збірнику		4
Аналітичний огляд		10
1. СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО В ЕКОНОМІЦІ ОБЛАСТІ		17
1.1. Населення Чернівецької області		20
1.2. Кількість зайнятого населення за видами економічної діяльності		21
1.3. Кількість найманих працівників за видами економічної діяльності		22
1.4. Середньомісячна номінальна заробітна плата штатних працівників за видами економічної діяльності		23
1.5. Капітальні інвестиції за видами економічної діяльності		24
1.6. Прямі інвестиції (акціонерний капітал) в економіці області за видами економічної діяльності		25
1.7. Валова додана вартість за видами економічної діяльності		26
1.8. Фінансові результати до оподаткування за видами економічної діяльності		27
1.9. Виробництво продукції харчової промисловості		27
1.10. Споживання основних продуктів харчування		29
1.11. Товарна структура експорту сільськогосподарської та продовольчої продукції		30
1.12. Товарна структура імпорту сільськогосподарської та продовольчої продукції		32
2. ЕКОНОМІЧНІ РАХУНКИ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА		34
2.1. Індeksi сільськогосподарської продукції		36
2.2. Індeksi сільськогосподарської продукції в господарствах усіх категорій по містах та районах		38
2.3. Індeksi сільськогосподарської продукції в сільськогосподарських підприємствах по містах та районах		39
2.4. Індeksi сільськогосподарської продукції в господарствах населення по містах та районах		40
2.5. Продукція сільського господарства за категоріями господарств у 1990 – 2017 роках		41
2.6. Продукція сільського господарства за категоріями господарств		42
2.7. Продукція сільського господарства за видами		43
2.8. Динаміка виробництва продукції сільського господарства за категоріями господарств		45
2.9. Продукція сільського господарства в господарствах усіх категорій по містах та районах		46

2.10.	Частка міст та районів у загальному виробництві продукції сільського господарства у 2017 році	47
2.11.	Продукція сільського господарства в сільськогосподарських підприємствах по містах та районах	48
2.12.	Продукція сільського господарства в господарствах населення по містах та районах	49
2.13.	Структура виробництва продукції сільського господарства за категоріями господарств	50
2.14.	Структура продукції сільського господарства за категоріями виробників по містах та районах у 2017 році	51
2.15.	Структура продукції сільського господарства за її видами по містах та районах у 2017 році	52
2.16.	Виробництво продукції сільського господарства в розрахунку на одну особу по містах та районах	53
2.17.	Продуктивність праці в сільськогосподарських підприємствах	54
3.	РОСЛИНИЦТВО	55
3.1.	Посівні площі основних культур сільськогосподарських у 1950 – 2017 роках	58
3.2.	Посівні площі культур сільськогосподарських	59
3.3.	Структура посівних площ культур сільськогосподарських ...	60
3.4.	Структура посівних площ основних культур сільськогосподарських	61
3.5.	Посівні площі культур сільськогосподарських по містах та районах у 2017 році	62
3.6.	Виробництво основних культур сільськогосподарських у 1950 – 2017 роках	63
3.7.	Виробництво культур сільськогосподарських за категоріями господарств	64
3.8.	Структура виробництва культур сільськогосподарських за категоріями господарств	65
3.9.	Урожайність основних культур сільськогосподарських у 1950 – 2017 роках	66
3.10.	Урожайність культур сільськогосподарських за категоріями господарств	67
3.11.	Площа, з якої зібрано врожай культур сільськогосподарських за категоріями господарств	68
3.12.	Виробництво культур зернових та зернобобових	69
3.13.	Динаміка зібраних площ, виробництва та урожайності культур зернових та зернобобових за категоріями господарств	70
3.14.	Виробництво культур зернових та зернобобових по містах та районах	71
3.15.	Виробництво пшениці по містах та районах	72
3.16.	Виробництво ячменю по містах та районах	73
3.17.	Виробництво кукурудзи на зерно по містах та районах	74

3.18.	Виробництво культур технічних	75
3.19.	Виробництво соняшнику по містах та районах	76
3.20.	Виробництво сої по містах та районах	77
3.21.	Виробництво ріпаку і кользи по містах та районах	78
3.22.	Виробництво культур овочевих та баштанних продовольчих	79
3.23.	Виробництво картоплі по містах та районах	80
3.24.	Виробництво культур овочевих по містах та районах	81
3.25.	Виробництво культур кормових	82
3.26.	Виробництво культур плодових та ягідних, винограду	83
3.27.	Виробництво культур плодових та ягідних по містах та районах	84
3.28.	Виробництво культур сільськогосподарських за категоріями господарств по містах та районах у 2017 році	85
3.29.	Частка виробництва культур сільськогосподарських за категоріями господарств по містах та районах у 2017 році ...	87
3.30.	Виробництво культур сільськогосподарських фермерськими господарствами	89
3.31.	Виробництво культур сільськогосподарських на одну особу .	91
3.32.	Внесення добрив у сільськогосподарських підприємствах	91
3.33.	Внесення мінеральних добрив під сільськогосподарські культури у сільськогосподарських підприємствах по містах та районах	92
3.34.	Внесення органічних добрив під сільськогосподарські культури у сільськогосподарських підприємствах по містах та районах	93
3.35.	Енергетичні потужності сільського господарства	94
3.36.	Сільськогосподарська техніка в сільськогосподарських підприємствах	94
3.37.	Наявність сільськогосподарської техніки у фермерських господарствах	94
3.38.	Наявність сільськогосподарської техніки в сільськогосподарських підприємствах у 2017 році	95
3.39.	Наявність сільськогосподарської техніки в сільськогосподарських підприємствах по містах та районах ..	97
4.	ТВАРИННИЦТВО	98
4.1.	Кількість сільськогосподарських тварин у 1950 – 2017 роках .	100
4.2.	Кількість сільськогосподарських тварин по містах та районах	101
4.3.	Кількість сільськогосподарських тварин за категоріями господарств	103
4.4.	Динаміка кількості сільськогосподарських тварин за категоріями господарств	104
4.5.	Кількість сільськогосподарських тварин за категоріями господарств по містах та районах у 2017 році	106

4.6.	Кількість сільськогосподарських тварин у фермерських господарствах по містах та районах	108
4.7.	Структура кількості сільськогосподарських тварин за категоріями господарств	110
4.8.	Частка кількості сільськогосподарських тварин за категоріями господарств по містах та районах у 2017 році ...	111
4.9.	Вирощування сільськогосподарських тварин	113
4.10.	Виробництво продукції тваринництва в 1950 – 2017 роках ...	114
4.11.	Виробництво продукції тваринництва	115
4.12.	Виробництво продукції тваринництва на одну особу	115
4.13.	Виробництво продукції тваринництва по містах та районах ..	116
4.14.	Частка міст та районів у загальному виробництві окремих видів продукції тваринництва у 2017 році	118
4.15.	Виробництво продукції тваринництва за категоріями господарств	120
4.16.	Динаміка виробництва продукції тваринництва за категоріями господарств	121
4.17.	Виробництво продукції тваринництва за категоріями господарств по містах та районах у 2017 році	123
4.18.	Виробництво основних видів продукції тваринництва фермерськими господарствами по містах та районах	125
4.19.	Структура виробництва продукції тваринництва за категоріями господарств	127
4.20.	Частка виробництва продукції тваринництва за категоріями господарств по містах та районах у 2017 році	128
4.21.	Вихід приплоду сільськогосподарських тварин у сільськогосподарських підприємствах	130
4.22.	Продуктивність сільськогосподарських тварин	130
4.23.	Продуктивність сільськогосподарських тварин по містах та районах	131
4.24.	Витрати кормів на годівлю сільськогосподарських тварин у сільськогосподарських підприємствах	132
4.25.	Витрати кормів на виробництво одиниці продукції тваринництва в сільськогосподарських підприємствах	132
5.	ДІЯЛЬНІСТЬ ВИРОБНИКІВ ПРОДУКЦІЇ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА	133
5.1.	Кількість підприємств, які здійснювали сільськогосподарську діяльність, за організаційно-правовими формами господарювання	135
5.2.	Фермерські господарства в області	135
5.3.	Розподіл підприємств, які здійснювали сільськогосподарську діяльність, за розміром сільськогосподарських угідь на 1 листопада 2017 року	136
5.4.	Кількість фермерських господарств та площа сільськогосподарських угідь у їх користуванні по містах та районах ..	137

5.5.	Основні показники діяльності підприємств галузі сільського господарства	138
5.6.	Рівень рентабельності продукції сільського господарства у сільськогосподарських підприємствах	139
5.7.	Структура витрат на виробництво продукції сільського господарства в сільськогосподарських підприємствах у 2017 році	140
5.8.	Середні ціни реалізації сільськогосподарської продукції	141
5.9.	Середні ціни реалізації культур сільськогосподарських підприємств по містах та районах	142
5.10.	Середні ціни реалізації продукції тваринництва у сільськогосподарських підприємствах по містах та районах ..	144
5.11.	Індекси цін реалізації продукції сільського господарства сільськогосподарськими підприємствами	145
5.12.	Надходження продукції тваринництва на підприємства, що займалися її переробкою	146
5.13.	Середня жива вага однієї сільськогосподарської тварини, яка продана переробним підприємствам	147
6.	ОКРЕМІ ЗІСТАВЛЕННЯ ПО РЕГІОНАХ УКРАЇНИ	148
6.1.	Індекси продукції сільського господарства за регіонами України	150
6.2.	Виробництво основних видів сільськогосподарської продукції за регіонами України у 2017 році	151
6.3.	Урожайність культур зернових та зернобобових за регіонами України	152
6.4.	Урожайність буряку цукрового фабричного за регіонами України	153
6.5.	Урожайність картоплі за регіонами України	154
6.6.	Урожайність культур овочевих за регіонами України	155
6.7.	Урожайність культур плодових та ягідних за регіонами України	156
6.8.	Кількість великої рогатої худоби за регіонами України	157
6.9.	Кількість корів за регіонами України	158
6.10.	Кількість свиней за регіонами України	159
6.11.	Кількість овець та кіз за регіонами України	160
6.12.	Кількість птиці за регіонами України	161

Аналітичний огляд

У 2017 році сільгоспвиробниками області отримано 4,5 млрд.грн продукції сільського господарства (у постійних цінах 2010 року), що на 5,3% більше, ніж у 2016 році. Індекс обсягу сільськогосподарського виробництва порівняно з 2016 роком в агроформуваннях становив 114,7%, у господарствах населення – 102,7%.

Із загального обсягу сільськогосподарської продукції 76,7% вироблено господарствами населення. Висока питома вага господарств населення є притаманною лише західним регіонам країни. В Україні в цілому цей показник становив 43,6%, найменшим він був у Черкаській області – 24,3%, найбільшим – у Закарпатській (91,7%). У 2017 році господарства населення області були виробниками 73,9% – рослинницької та 81,7% – тваринницької продукції.

За підсумками роботи сільгоспвиробників у 2017 році одержано 2,9 млрд.грн валової продукції рослинництва, що на 9,5% більше, ніж у попередньому році. У сільськогосподарських підприємствах обсяг виробництва рослинницької продукції (у вартісному виразі) збільшився на 25,8%, у господарствах населення – на 4,7%.

За рахунок збільшення обсягів виробництва у 2017 році зернової продукції, цукрових буряків, озимого ріпаку та сої одержано додатково продукції рослинництва порівняно з 2016 роком на 190,8 млн.грн.

У галузі тваринництва обсяг валової продукції становив у 2017 році 1,6 млрд.грн, що на 1,6% менше, ніж у 2016 році, у т.ч. у сільгоспідприємствах – на 6,7%, у господарствах населення – на 0,4% менше. Найбільш вагомих було зменшення обсягу виробництва молока та вирощування сільськогосподарських тварин, внаслідок чого недоодержано 18,7 млн.грн. продукції тваринництва.

У 2017 році виробництвом сільськогосподарської продукції в області займалось 777 агроформувань (станом на 1 листопада), із загальної кількості яких 75,5% – це фермерські господарства. Обсяг сільськогосподарської продукції в цій категорії господарств збільшився у 2017 році порівняно з 2016 роком на 15,7%, а їх питома вага в загальному виробництві продукції, виробленої сільськогосподарськими підприємствами, також збільшилась на 0,2 в.п. і становила 16,5%.

У розрахунку на одну особу населення області вироблено 4973 грн продукції сільського господарства (у 2016 році – 4715 грн).

Рослинництво. Під урожай 2017 року сільгоспвиробниками області було відведено 309,7 тис.га, з них в агропідприємствах – 119,5 тис.га (38,6% від загальної площі), у господарствах населення – 190,2 тис.га (61,4%). Порівняно з 2016 роком посівна площа під сільськогосподарськими культурами збільшилась на 3,9 тис.га (на 1,3%),

у т.ч. в господарствах населення – на 4,5 тис.га (на 2,5%), у сільськогосподарських підприємствах, навпаки, зменшилася на 0,6 тис.га (на 0,5%). Порівняно з 1990 роком загальна посівна площа зменшилась на 10,8% або на 37,5 тис.га.

У структурі посівних площ у 2017 році порівняно з 1990 роком спостерігалось збільшення питомої ваги технічних культур з 11% до 28%, картоплі та овоче-баштанних – з 9% до 16%, зернових – з 38% до 40%, тоді як питома вага кормових культур зменшилась з 42% до 16%, що зумовлено значним скорочення кількості утримуваних сільськогосподарських тварин.

У 2017 році під зернові культури в області було відведено 124,3 тис.га, що на 1,2% більше, ніж у 2016 році. Збільшення посівних площ відбулося як в агроформуваннях на 0,4% (площа посіву – 48,8 тис.га), так і в господарствах населення – на 1,7% (75,5 тис.га).

У 2017 році обсяг виробництва зернових та зернобобових культур (включаючи кукурудзу) становив 603,9 тис.т, що на 19,0% більше, ніж у попередньому році. У сільськогосподарських підприємствах отримано зерна на 32,5% більше (247,0 тис.т), у господарствах населення – на 11,2% більше (356,9 тис.т).

Збільшення обсягу зерновиробництва зумовлене збільшенням урожайності на 7,2 ц/га та площі збирання на 1,7 тис.га (на 1,4%). У середньому з одного гектара зібрано у 2017 році 48,6 ц зерна проти 41,4 ц у 2016 році. В агроформуваннях урожайність зернових культур дещо більша – 50,7 ц/га (у 2016 році – 38,6 ц/га), у господарствах населення – 47,3 ц/га (у 2016 році – 43,3 ц/га). Найвищого показника продуктивності зернових культур досягнуто агропідприємствами Кельменецького району – 56,8 ц/га.

Урожайність основних сільськогосподарських культур України та областей Карпатського економічного району у 2017 році							
<i>(господарства усіх категорій; ц/га)</i>							
	Культури зернові та зернобобові	З них		Соняшник	Картопля	Культури овочеві	Культури плодові і ягідні
		пшениця	кукурудза				
Україна	42,5	41,1	55,1	20,2	167,8	207,9	103,1
області							
Закарпатська	44,4	32,9	54,2	21,7	159,4	204,9	95,7
Івано-Франківська	51,9	51,7	65,6	24,4	169,1	171,1	60,1
Львівська	47,9	48,9	67,7	21,0	178,9	199,6	83,5
Чернівецька	48,6	50,8	51,9	25,3	176,8	187,1	122,2

Перевищено рівень 2016 року з виробництва зерна агроформуваннями восьми районів, найбільш істотно – Кельменецького, Кіцманського та Новоселицького (на 22,6–12,6 тис.т). Водночас агропідприємствами Вишницького та Глибоцького районів недоодержано

відповідно 6,0% та 53,0% зернової продукції. Найбільші обсяги зерна отримано господарствами Кіцманського (52,2 тис.т) та Заставнівського (50,9 тис.т) районів, що разом склали 41,7% від загального валового збору в цій категорії господарств.

У загальній площі зернових культур 48,5% займали посіви кукурудзи, площа якої збільшилася порівняно з 2016 роком на 7,7 тис.га або на 14,7%. Збільшення посіву зернової кукурудзи зафіксовано і в агроформуваннях (на 6,3 тис.га або у 2,1 раза), і в господарствах громадян (на 1,4 тис.га або на 3,0%).

Урожай кукурудзи на зерно у 2017 році був більший від попередньорічного обсягу на 22,9% і становив 312,4 тис.т, що зумовлено збільшенням урожайності на 3,5 ц/га та зібраної площі на 7,7 тис.га (на 14,7%). У сільськогосподарських підприємствах валовий збір кукурудзи збільшився на 43,1 тис.т або у 2,7 раза, у господарствах населення – на 15,1 тис.т або на 6,6%, при цьому 78,1% від загального обсягу отримано господарствами населення.

Загалом урожайність кукурудзи становила 51,9 ц/га проти 48,4 ц/га у 2016 році, у т.ч. в агроформуваннях – 57,4 ц/га проти 45,1 ц/га, у господарствах населення – 50,5 ц/га проти 48,8 ц/га. Найвищого показника продуктивності кукурудзи досягнуто агропідприємствами Вижницького, Кельменецького, Заставнівського та Кіцманського районів – 79,9–61,5 ц/га.

Валовий збір пшениці у 2017 році склав 202,7 тис.т при середній урожайності 50,8 ц/га проти 39,0 ц/га у 2016 році. Обсяг виробництва пшениці збільшився порівняно з 2016 роком на 11,8%, ячменю – на 18,7%, вівсу – на 18,8%, зернобобових культур – у 3,5 раза та гречки – у 12,1 раза, жита озимого, навпаки, зібрано менше на 11,5%.

Посівна площа технічних культур загалом в області у 2017 році збільшилась порівняно з попереднім роком на 2,4 тис.га (на 2,8%) і становила 88,1 тис.га. Найбільші площі відведено під посів сої – 60,2 тис.га, що на 2,8% більше, ніж у 2016 році. При цьому 70,2% від загальної площі сконцентровано в сільгоспідприємствах, в яких зафіксовано незначне зменшення посівних площ (на 0,7%). Сої зібрано 109,2 тис.т, що на 29,6% більше, ніж у 2016 році. Значні обсяги врожаю цієї культури одержано внаслідок збільшення площ збирання на 2,9 тис.га (на 5,0%), а також росту врожайності на 3,5 ц/га.

Ріпаку було посіяно у 2017 році на 28,3% більше, ніж у 2016 році – 9,6 тис.га, при цьому майже всі посіви зосереджено також в агроформуваннях. Обсяг виробництва ріпаку та кользи збільшився порівняно з 2016 роком у 1,8 раза і становив 25,3 тис.т при середній урожайності 26,4 ц/га. Збільшення обсягу його виробництва відбулося за рахунок збільшення врожайності на 7,5 ц/га та площі збирання на 2,2 тис.га (на 30,3%). При цьому 99,3% від загального обсягу виробництва ріпаку та 68,8% – сої зосереджено в сільськогосподарських підприємствах.

Соняшником було засіяно у 2017 році на 11,8% площ менше, ніж у 2016 році, або 17,2 тис.га. У сільськогосподарських підприємствах площа його посіву зменшилась на 18,0%, у господарствах населення – збільшилась на 16,8%, при цьому 76,3% посівів соняшнику зосереджено в сільськогосподарських підприємствах.

Насіння соняшнику зібрано 43,6 тис.т, що на 21,5% менше від обсягу 2016 року. Валовий збір цієї олійної культури зменшився за рахунок зменшення площі збирання на 2,4 тис.га (на 11,8%) та врожайності на 3,1 ц/га. Кожен соняшниковий гектар видав по 25,3 ц насіння проти 28,4 ц у 2016 році. У сільськогосподарських підприємствах урожай соняшнику становив 34,6 тис.т, що на 28,1% менше від урожаю 2016 року, по 26,3 ц/га, у господарствах населення – 9,0 тис.т (на 21,7% більше), по 22,0 ц/га.

Під картоплю та овоче-баштанні культури було відведено у 2017 році 48,3 тис.га, що на 2,8% більше, ніж у 2016 році. Основними виробниками цих видів рослинницької продукції є господарства населення, в яких розміщено 99,5% від загальнообласного посіву.

Картоплі у 2017 році одержано 615,3 тис.т, що на 3,5% більше, ніж у 2016 році, при середній урожайності 177 ц/га (у 2016 році – 176 ц/га). Культур овочевих зібрано 234,3 тис.т, що на 2,9% більше від попереднього року. У середньому кожен овочевий гектар видав по 187 ц, що на рівні 2016 року. Майже весь обсяг картоплі та овочів отримано господарствами населення.

Кормових культур було посіяно 49,0 тис.га або на 2,5% менше, ніж у 2016 році. Зменшення посіву цих культур спостерігалось і в господарствах населення на 1,3% (посівна площа – 44,6 тис.га), і в сільськогосподарських підприємствах – на 12,9% (4,4 тис.га).

Культур плодових та ягідних зібрано 192,5 тис.т (на 1,1% більше, ніж у 2016 році), при цьому 74,5% від загального обсягу отримано господарствами громадян. Продуктивність садів та ягідників становила 122,2 ц/га (у 2016 році – 118,7 ц/га), в агрогосподарствах – 140,9 ц/га (131,8 ц/га), у господарствах населення – 116,9 ц/га (114,6 ц/га). Найбільш урожайним плодоягідний гектар був у агроформуваннях Сокирянського району – 252,6 ц.

Під урожай 2017 року сільськогосподарськими підприємствами (крім малих) внесено під сільськогосподарські культури 10,2 тис.т мінеральних добрив (у перерахунку на 100% поживних речовин) та 39,4 тис.т органічних добрив. У порівнянні з 2016 роком обсяг внесення мінеральних добрив збільшився майже на чверть, органічних – на 1,2%.

У розрахунку на 1 га посівної площі внесено по 90 кг мінеральних поживних речовин (у 2016 році – 72 кг), органічних добрив, як і у 2016 році, по 0,3 т.

Тваринництво. У 2017 році господарствами всіх категорій вироблено 63,8 тис.т м'яса в живій вазі, 281,6 тис.т молока, 319,6 млн.шт яєць та 131 т вовни. У порівнянні з 2016 роком відмічалось зменшення обсягу виробництва м'яса на 4,2%, молока – на 1,8%, яєць – на 4,0%, вовни – на 0,4%.

У господарствах населення порівняно з попереднім роком зафіксовано збільшення виробництва м'яса (у живій вазі) на 0,1%, яєць – на 1,4%, водночас молока та вовни вироблено на 1,4% менше. У сільськогосподарських підприємствах порівняно з 2016 роком відмічалось зменшення обсягу виробництва м'яса на 12,7%, молока – на 9,9%, яєць – на 18,7%, тоді як вовни отримано на 10,9% більше.

Обсяг вирощування худоби та птиці на відгодівлі у 2017 році у господарствах усіх категорій зменшився в порівнянні з попередньорічним обсягом на 0,8% і становив 61,2 тис.т, у т.ч. у сільськогосподарських підприємствах – на 2,9% (21,2 тис.т), тоді як у в господарствах населення зріс на 0,3% (40,0 тис.т). Відношення обсягу вирощування сільськогосподарських тварин до її реалізації становило 95,9% (у 2016 році – 92,6%).

Середній надій молока від однієї корови (яка була на початок року) у сільськогосподарських підприємствах у 2017 році збільшився порівняно з попереднім роком на 2,2% або на 96 кг і становив 4392 кг. Найвищі надії молока одержано підприємствами Хотинського та Кіцманського районів (відповідно 5100 та 5093 кг).

У господарствах населення середній надій молока від однієї корови, що була на початок року, зменшився у 2017 році порівняно з попереднім роком на 0,4% і становив 4899 кг.

Скорочення обсягів виробництва яєць в агроформуваннях у 2017 році на 18,7% зумовлено зменшенням порівняно з 2016 роком кількості курей-несучок. У господарствах населення впродовж 2007–2017 років відслідковувалась позитивна тенденція до зростання обсягів виробництва яєць. Зокрема, відносно 2016 року темп приросту у 2017 році склав 1,4%.

На 1 січня 2018 року в області утримувалось 84,4 тис. голів великої рогатої худоби (з яких 54,0 тис. – корів), 146,2 тис. – свиней, 44,5 тис. – овець і кіз, 3,1 млн. голів птиці всіх видів.

Загалом в області порівняно з 1 січня 2017 року зафіксовано зменшення кількості великої рогатої худоби на 5,3% (у т.ч. корів – на 3,9%), свиней – на 0,6%, водночас овець та кіз побільшало на 0,5%, птиці – на 0,1%.

Основна частина сільськогосподарських тварин зосереджена у господарствах населення. Порівняно з початком 2017 року в цій категорії зафіксовано зменшення чисельності великої рогатої худоби на 5,0% (у т. ч. корів – на 3,7%), свиней – на 4,3%, водночас кількість овець та кіз збільшилася на 0,3%, птиці – на 0,7%.

Найбільш чисельне поголів'я великої рогатої худоби (у т.ч. корів) станом на 1 січня 2018 року було зосереджене в господарствах населення Сторожинецького та Путильського, свиней – Глибоцького, овець та кіз – Новоселицького районів.

У сільськогосподарських підприємствах впродовж 2017 року також відбулося скорочення поголів'я великої рогатої худоби на 7,5% (у т.ч. корів – на 7,9%), птиці – на 1,8%, водночас свиней побільшало на 6,3%, овець та кіз – на 2,4%.

Попри це, в агроформуваннях окремих районів спостерігалось нарощування поголів'я худоби. Зокрема, побільшала чисельність великої рогатої худоби в Глибоцькому, Заставнівському та Путильському районах, свиней – у Путильському, Глибоцькому, Вижницькому та Кіцманському районах, овець та кіз – у Хотинському, Заставнівському, Глибоцькому, Новоселицькому та Путильському, птиці – у Хотинському та Заставнівському районах.

Ефективність виробництва. У 2017 році в рослинницькій галузі отримано прибутки від реалізації зернових культур, рівень рентабельності становив 25,1% проти 5,1% у 2016 році, соняшнику – з рівнем ефективності 42,0% (у 2016 році – 53,8%) та плодоягідної продукції – 56,6% (у 2016 році – 13,9%).

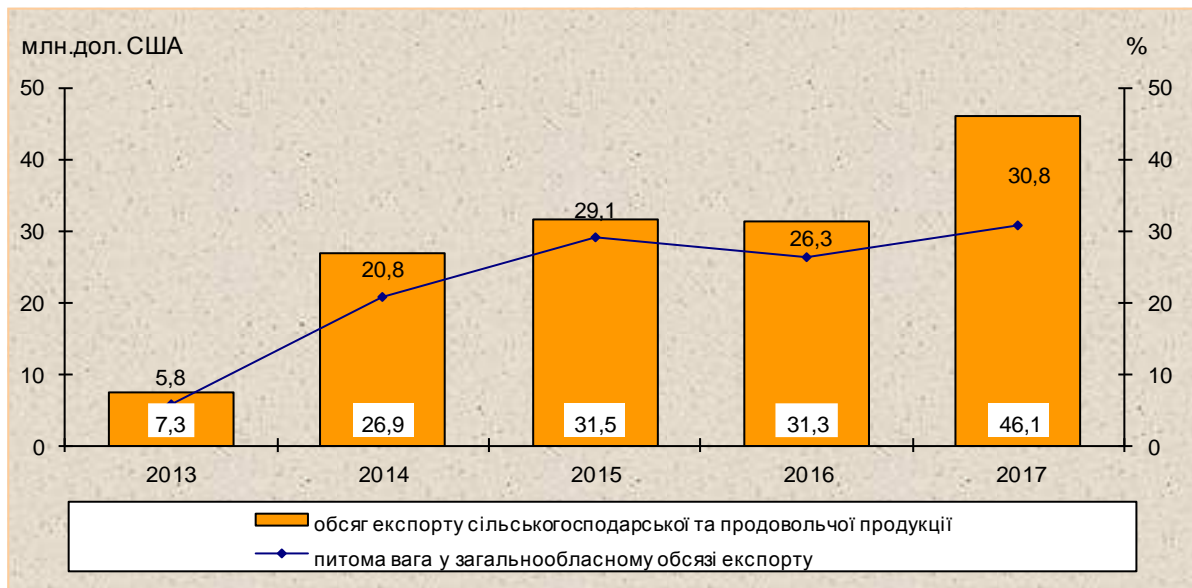
У галузі тваринництва прибутковою була реалізація молока: рівень рентабельності склав 17,7% проти 8,4% у 2016 році, м'яса птиці (у живій масі): 0,7% проти 12,7% та свинини (у живій масі) – 5,6%, тоді як у 2016 році її виробництво було збитковим (-10,6%).

Як і в попередні роки, збитковим залишилось виробництво м'яса великої рогатої худоби: рівень рентабельності становив -22,5% проти -32,6% у 2016 році; овець та кіз: рівень рентабельності – -8,9% (у попередньому році – також від'ємний -15,5%).

Зовнішня торгівля. Сільськогосподарська та продовольча продукція у 2017 році займала в товарній структурі експорту 30,8% загальнообласного обсягу, імпорту – 3,8%. Обсяг експорту сільськогосподарської та продовольчої продукції становив 46,1 млн.дол. США, що на 47,1% більше, ніж у 2016 році, імпорту – 4,3 млн.дол. (на 12,9% менше).

Найбільшу частку в експорті сільськогосподарської та продовольчої продукції у 2017 році склали їстівні плоди та горіхи, яких було вивезено на 21,8 млн.дол. (47,4% від загального обсягу експортованої сільськогосподарської та продовольчої продукції), продукти переробки овочів – на 11,8 млн.дол. (25,7%), м'ясо та їстівні субпродукти – на 5,6 млн.дол. (12,1%).

Динаміка експорту сільськогосподарської та продовольчої продукції У 2013–2017 роках

Порівняно з 2016 роком найбільше зріс обсяг експорту живих дерев та інших рослин – у 2,9 раза, готових продуктів із зерна – у 2,5 раза, їстівних плодів та горіхів – у 2,4 раза, продуктів переробки овочів – у 2,3 раза.

Для забезпечення потреб сільського господарства та харчової промисловості у 2017 році суб'єктами господарювання області завезено цукор і кондитерські вироби з цукру на 1,4 млн.дол., живі тварини – на 0,8 млн.дол.

Порівняно з 2016 роком спостерігалось значне зростання обсягу імпорту жирів та олій тваринного або рослинного походження (у 3,3 раза), овочів – в 1,9 раза, продуктів переробки овочів – в 1,8 раза. Водночас спостерігалось скорочення імпорту насіння і плодів олійних рослин у 18,5 раза, риби і ракоподібних – у 10,8 раза, їстівних плодів та горіхів – у 5,5 раза, молока та молочних продуктів, яєць птиці, натурального меду – у 5,1 раза.

1. Сільське господарство в економіці області

У розділі вміщено показники, що комплексно характеризують місце і роль сільського господарства в економіці області, зокрема, про чисельність сільського населення та зайнятість у сферах економічної діяльності, капітальні та прямі інвестиції, виробництво основних продовольчих товарів, експорт-імпорт сільськогосподарської та продовольчої продукції тощо.

Валова додана вартість – різниця між випуском товарів і послуг в основних цінах та проміжним споживанням. Випуск – це вартість товарів і послуг, що є результатом виробничої діяльності одиниць-резидентів у звітному періоді. Проміжне споживання включає витрати на товари та послуги, які використані інституційними одиницями для виробничих потреб.

Зайнятими (за результатами вибіркового обстеження населення (домогосподарств) з питань економічної активності) вважаються особи у віці 15–70 років, які:

працювали впродовж обстежуваного тижня хоча б одну годину за наймом за винагорою в грошовому чи натуральному вигляді, індивідуально (самостійно), в окремих громадян або на власному (сімейному) підприємстві; працювали безкоштовно на підприємстві, у власній справі, що належить будь-кому з членів домогосподарства, або в особистому селянському господарстві з метою реалізації продукції, виробленої внаслідок цієї діяльності;

були тимчасово відсутні на роботі, тобто формально мали робоче місце, власне підприємство (справу), але не працювали впродовж обстежуваного періоду з певних причин.

Розподіл загальної кількості зайнятого населення за видами економічної діяльності здійснено на основі комплексної оцінки шляхом інтеграції даних вибіркового обстеження населення, державних статистичних спостережень підприємств, установ, організацій та адміністративної звітності.

Кількість найманих працівників включає середньооблікову кількість штатних і позаштатних (працюючих за договорами та за сумісництвом) працівників підприємства.

Капітальні інвестиції – інвестиції в придбання або виготовлення власними силами для власного використання матеріальних і нематеріальних активів. До інвестицій у матеріальні активи належать

інвестиції в землю, існуючі будівлі та споруди, нові будівлі, споруди, об'єкти незавершеного будівництва, довгострокові біологічні активи тваринництва та рослинництва, капітальний ремонт та інші необоротні матеріальні активи. До інвестицій у нематеріальні активи належать обсяги інвестицій у придбання або створення власними силами програмного забезпечення, баз даних, прав користування природними ресурсами, майном, прав на комерційні позначення, на об'єкти промислової власності, авторських і суміжних прав.

Капітальні інвестиції обліковуються по підприємствах-юридичних особах за їх основним видом економічної діяльності та територією місцезнаходження (юридичною адресою).

Постійне населення – населення, яке постійно проживає на момент перепису на певній території, ураховуючи тимчасово відсутніх, якщо їхня відсутність у місці постійного проживання не перевищувала 12 місяців.

Пряма інвестиція – це категорія міжнародної інвестиційної діяльності, яка відображає прагнення інституційної одиниці-резидента однієї країни здійснювати контроль або істотний вплив на діяльність підприємства, що є резидентом іншої країни.

Інвестиція є прямою, якщо капітал/права власності нерезидента складає не менше 10% вартості статутного капіталу підприємства-резидента (або) нерезидент має не менше 10% голосів в управлінні підприємства-резидента. До прямих інвестицій також відносять інвестиції, що отримані на основі концесійних договорів і договорів про спільну інвестиційну діяльність; кредитні ресурси, що надані/отримані в рамках операцій між підприємством прямого інвестування та прямим інвестором.

Дані про прямі інвестиції сформовано на підставі інформації юридичних осіб-резидентів та постійних представництв нерезидентів в Україні з урахуванням адміністративних даних Національного банку України про ринкову вартість прямих інвестицій (акцій, майна тощо) підприємств та установ. Інформація про прямі інвестиції використовується Національним банком України для складання платіжного балансу та міжнародної інвестиційної позиції.

Сільське населення – населення, яке проживає в сільських населених пунктах.

1.1. Населення Чернівецької області

	<i>(на 1 січня; тисяч осіб)</i>							
	2002 ¹	2006	2011	2014	2015 ²	2016 ²	2017 ²	2018 ²
Усе населення (постійне)	919,0	905,1	901,2	905,4	906,9	906,8	905,1	903,6
у тому числі								
чоловіки	430,0	423,5	422,2	425,2	426,2	426,4	425,9	425,5
жінки	489,0	481,6	479,0	480,2	480,7	480,4	479,2	478,1
Сільське населення	550,8	537,1	525,1	522,2	521,6	520,0	518,9	518,2
у тому числі								
чоловіки	258,3	252,8	248,1	247,7	247,8	247,4	247,1	246,9
жінки	292,5	284,3	277,0	274,5	273,8	272,6	271,8	271,3
Частка сільського населення, %	59,9	59,3	58,3	57,7	57,5	57,3	57,3	57,3
у тому числі								
чоловіків	60,1	59,7	58,8	58,3	58,1	58,0	58,0	58,0
жінок	59,8	59,0	57,8	57,2	57,0	56,7	56,7	56,7
Населення у віці 16–59 років	545,1	563,4	570,3	570,6	569,2	567,0	563,2	559,3
у тому числі								
чоловіки	264,7	274,0	277,8	278,6	278,1	277,1	275,5	274,0
жінки	280,4	289,4	292,5	292,0	291,1	289,9	287,7	285,3
Сільське населення у віці 16–59 років	305,9	313,1	316,4	316,1	315,6	314,5	313,4	311,9
у тому числі								
чоловіки	151,0	155,8	157,9	157,9	157,7	157,2	156,7	156,0
жінки	154,9	157,3	158,5	158,2	157,9	157,3	156,7	155,9
Частка сільського населення у віці 16–59 років, %	56,1	55,6	55,5	55,4	55,4	55,5	55,6	55,8
у тому числі								
чоловіків	57,0	56,9	56,8	56,7	56,7	56,7	56,9	56,9
жінок	55,2	54,4	54,2	54,2	54,2	54,3	54,5	54,6

¹ За даними Всеукраїнського перепису населення станом на 05.12.2001 року.

² Розрахунки (оцінки) чисельності населення здійснено на основі наявних адміністративних даних щодо державної реєстрації народження і смерті та зміни реєстрації місця проживання.

1.2. Кількість зайнятого населення за видами економічної діяльності

	<i>(тисяч осіб)</i>				
	2013	2014	2015	2016	2017
Усього	391,6	370,6	367,2	376,1	379,3
Сільське, лісове та рибне господарство	107,3	103,1	102,0	108,3	110,7
Промисловість	39,4	36,6	36,1	36,9	38,3
Будівництво	19,4	17,0	16,9	17,7	18,0
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	75,2	69,6	69,2	70,4	70,3
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	17,6	16,4	15,8	16,0	16,1
Тимчасове розміщення й організація харчування	8,8	8,1	8,0	8,7	8,7
Інші види економічної діяльності	123,9	119,8	119,2	118,1	117,2
У відсотках до загального підсумку					
Усього	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Сільське, лісове та рибне господарство	27,4	27,8	27,8	28,8	29,2
Промисловість	10,1	9,9	9,8	9,8	10,1
Будівництво	5,0	4,6	4,6	4,7	4,8
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	19,2	18,8	18,8	18,7	18,5
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	4,5	4,4	4,3	4,3	4,2
Тимчасове розміщення й організація харчування	2,2	2,2	2,2	2,3	2,3
Інші види економічної діяльності	31,6	32,3	32,5	31,4	30,9

1.3. Кількість найманих працівників за видами економічної діяльності¹

	<i>(тисяч осіб)</i>					
	2010	2013	2014	2015	2016	2017
Усього	64,8	54,5	51,1	47,2	47,3	47,7
Сільське, лісове та рибне господарство	9,8	9,3	9,0	8,2	8,0	7,6
у т.ч. сільське господарство, мисливство та надання пов'язаних із ними послуг	6,0	5,8	5,6	4,8	4,6	4,2
Промисловість	22,2	19,0	17,9	16,8	17,3	17,5
з неї виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів	3,9	3,1	2,8	2,6	2,8	2,7
Будівництво	6,8	4,3	3,2	3,0	3,0	3,1
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	11,6	8,4	8,3	7,7	7,6	7,8
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	3,7	3,6	3,5	3,1	3,1	3,0
Тимчасове розміщення й організація харчування	2,2	1,4	1,3	0,9	0,9	0,8
Інші види економічної діяльності	8,5	8,5	7,9	7,5	7,4	7,9
У відсотках до загального підсумку						
Усього	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Сільське, лісове та рибне господарство	15,1	17,0	17,5	17,3	16,9	15,9
у т.ч. сільське господарство, мисливство та надання пов'язаних із ними послуг	9,3	10,7	10,9	10,1	9,7	8,9
Промисловість	34,3	34,8	35,0	35,7	36,5	36,7
з неї виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів	6,0	5,6	5,5	5,6	5,9	5,6
Будівництво	10,5	7,8	6,2	6,3	6,3	6,5
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	17,9	15,5	16,3	16,3	16,0	16,3
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	5,6	6,7	6,9	6,6	6,5	6,3
Тимчасове розміщення й організація харчування	3,5	2,6	2,6	1,7	1,9	1,8
Інші види економічної діяльності	13,1	15,6	15,5	16,1	15,9	16,5

¹ Дані наведено без банків та бюджетних установ. Дані за 2017р. попередні.